

การจัดการอาชีวอนามัยความปลอดภัยในศูนย์กำจัด ขยะมูลฝอยแบบครบวงจร

MANAGEMENT OF OCCUPATIONAL HEALTH SAFETY (OHS) AT INTEGRATED SOLID WASTE CENTER

ภาสินี สุกุลคู *

Pasinee Sakunkoo

พลสิทธิ์ สิทธิชมพู **

Palasit Sittichompoo

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการอาชีวอนามัยความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน และด้านคุณภาพชีวิตในการทำงาน ให้เกิดความปลอดภัยและมีสุขภาพอนามัยในการทำงานที่ดี โดยศึกษากลุ่มประชากรจำนวนทั้งหมด 71 คน ซึ่งเป็นพนักงานที่ปฏิบัติงานทั้งหมดในศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป พบว่า ภาพรวมของการจัดการอาชีวอนามัยความปลอดภัยในองค์กร โดยใช้หลักจัตุรัสความปลอดภัย (Safety Square) ในการประเมินความพึงพอใจของพนักงาน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.08 ± 0.60) และปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการอาชีวอนามัยความปลอดภัยในองค์กรที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขมี 2 ปัจจัย ได้แก่ ด้านการจัดตั้งองค์กรเพื่อความปลอดภัยและด้านการควบคุม ค่าเฉลี่ย 2.44 ± 0.62 ,ค่าเฉลี่ย 2.62 ± 0.47 ตามลำดับ ส่วนด้านคุณภาพชีวิตในการทำงานตามความคิดเห็นของพนักงานในองค์กร ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.84 ± 0.74) ผลสามารถเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อการส่งเสริมด้านอาชีวอนามัยความปลอดภัยในการทำงานต่อไป

คำสำคัญ : อาชีวอนามัยความปลอดภัยในการทำงาน, การจัดการ, คุณภาพชีวิต

ABSTRACT

This research examines the management of occupational health and safety (OHS) of the employees. Additionally, the paper also includes the quality of life in the organization in order to enhance the wellbeing of the workers. The study population of 71 people of Lamphang Integrated Solid

* นักศึกษาปริญญาโท สาขาอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Waste Center. Analysis of data using query statistics frequency, percentage, mean and standard deviation. The results from this investigation show that the overall rating of OHS management in the organization is the moderate level (average of 3.08 ± 0.60). The factors influencing the management of OHS a factor should be improve the safety organization and the control (average of 2.44 ± 0.62 , 2.62 ± 0.47). The quality of work life the moderate level according to the opinions of employees in the organization (average of 2.84 ± 0.74). The findings have led to recommendations for policy makers to support OHS in the workplace.

Keywords : Occupational Health Safety (OHS), Management, Quality of life

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของสังคมไทย ส่งผลให้มีการขยายตัวของอุตสาหกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชากรที่เพิ่มมากขึ้น มีผลให้เกิดมลภาวะทางขยะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย จากข้อมูลกรมควบคุมมลพิษ กล่าวว่าขยะมูลฝอยชุมชนในปี 2559 ทั่วประเทศว่ามี 27.04 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2558 ประมาณ 190,000 ตัน หรือ เพิ่มขึ้น 0.7% ส่วนการกำจัดขยะที่ถูกกำจัดอย่างถูกต้อง 9.59 ล้านตัน หรือ 36% กำจัดแบบไม่ถูกต้อง 11.69 ล้านตัน หรือ 43% และคัดแยกเพื่อนำไปใช้ประโยชน์เพียง 5.76 ล้านตัน หรือ 21% หากพิจารณาถึงกระบวนการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า อัตราขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดอย่างถูกต้องมีอัตราที่น้อย และกระบวนการในการคัดแยก การจัดเก็บ รวบรวม และเก็บขนยังไม่มีประสิทธิภาพพอ จึงทำให้เกิดปัญหาขยะตกค้าง ทั้งจากประชากรที่เพิ่มมากขึ้น การขาดจิตสำนึกของประชาชน การพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม รวมถึงการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี และแนวโน้มการบริโภคของประชากรที่เพิ่มสูงขึ้น โดยวิกฤตปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นนี้จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ซึ่งทางรัฐบาลกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และเป็นแนวทางสำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 กำหนดนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความร่วมมือกันในการจัดการขยะมูลฝอยโดยมุ่งเน้นรูปแบบศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการขยะ¹

โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง ซึ่งอยู่ในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีการจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจร เพื่อการกำจัดขยะที่ถูกกำจัดอย่างถูกต้องภายในเขตจังหวัดลำปาง ภายในศูนย์ประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่และลูกจ้างจำนวนมาก ซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลสำคัญที่มีโอกาสในการเกิดอันตรายจากการทำงาน ซึ่งต้องทำงานกับเครื่องจักรขนาดใหญ่จำนวนมาก และเครื่องจักรเหล่านี้มีมูลค่าที่สูงมาก เนื่องจากเครื่องจักรที่ใช้ในศูนย์แห่งนี้เป็นเครื่องจักรประเภทต่าง ๆ เช่น เครื่องร่อนขยะ เครื่องอัดแท่งขยะ เครื่องอัดแท่งเชื้อเพลิง ซึ่งไม่มีผลผลิตวางขายทั่วไปหรือเป็นการผลิตตามแบบที่ผู้ออกแบบสั่งทำ จึงต้องจัดทำเครื่องจักรขึ้นเองเป็นกรณีพิเศษ โดยระบบเครื่องจักรและตู้ควบคุมการทำงานต่าง ๆ ของเครื่องจักรที่มาจากหลายแหล่งผลิต เพื่อสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าเครื่องจักรได้รับความเสียหาย

¹ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. สถานการณ์มลพิษประเทศไทย ปี 2559. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.pcd.go.th/Public/News/GetNews.cfm?task=lt2009&id=17560>. [13 กุมภาพันธ์ 2560].

ก็จะส่งผลให้มีงบประมาณที่เป็นค่าใช้จ่ายในส่วนต่างๆ ทั้งการซ่อมแซม การหาอะไหล่ต่างๆ ทำให้ต้องใช้เงินเป็นจำนวนมาก และงบประมาณในการรักษาพยาบาลให้แก่พนักงานอีกด้วย²

จากการศึกษาสถานการณ์การเกิดอุบัติเหตุในปัจจุบันในศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจร ประกอบกับการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอดีต ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการจัดการอาชีวอนามัยความปลอดภัยในการทำงานในศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจร ซึ่งเป็นศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจรแห่งแรกของจังหวัดลำปางและยังไม่มีรายงานการศึกษามาก่อนในองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดตั้งศูนย์ฯ เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นและส่งเสริมอาชีวอนามัยความปลอดภัยของพนักงานในศูนย์แห่งนี้ รวมทั้งผลที่ได้จากการวิจัยนี้ ผู้ที่สนใจอาจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดการอาชีวอนามัยความปลอดภัยในการทำงานและด้านคุณภาพชีวิตในศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจรจังหวัดลำปาง

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย เพื่อศึกษาการจัดการอาชีวอนามัยความปลอดภัยในกลุ่มของพนักงานในศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจร ว่ามีระบบการจัดการ ความพึงพอใจ และคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับใด จากหลักทฤษฎีหลักจัตุรัสความปลอดภัย (Safety Square)³

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นเจ้าหน้าที่และคนงานในศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง จำนวนทั้งหมด 71 คน ณ เวลาในการเก็บตัวอย่างในเดือน ธันวาคม 2559 ถึง เดือน มกราคม 2560

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย คือ แบบสอบถามแบบปลายปิด (Closed-Ended Form)⁴ แบบสำรวจรายการ (Check List)⁵ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)⁶ และแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Opened-Ended Form)⁷ โดยมีลักษณะคำถามแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 1.ด้านจัดทำสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในการทำงาน 2. ด้านจัดโครงสร้างองค์กรเพื่อสนองต่อความปลอดภัยในการทำงานและมอบอำนาจในการทำงานที่สร้างความปลอดภัยในการทำงาน 3.ด้านควบคุมให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างปลอดภัย 4.ด้านตรวจติดตามและรักษาไว้ซึ่งระบบเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน ตามหลักจัตุรัส

² องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง. ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง. 2559, หน้า 66.

³ วิฑูรย์ สิมะโชติ และวีรพงษ์ เณลิมจิระรัตน์. วิศวกรรมและการบริหารความปลอดภัยในโรงงาน. พิมพ์ครั้งที่ 12. (กรุงเทพฯ : โครงการสนับสนุนเทคนิคอุตสาหกรรมสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) 2542). หน้า 73-74.

⁴ Howard Schuman & Stanley Presser. "The Open and Closed Question". American Sociological. 1979.

⁵ นลินี ณ นคร. เครื่องมือการวิจัย ในเอกสารชุดฝึกอบรมการวิจัยด้วยตนเอง. นนทบุรี: สถาบันวิจัยและพัฒนา. 2546.

⁶ John W.Best. **Research in Education**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, Inc, 1993.

⁷ Howard Schuman & Stanley Presser. "The Open and Closed Question". American Sociological. 1979.

ความปลอดภัย (Safety Square)⁸ และทฤษฎีรูปแบบระบบความปลอดภัยของบ็อบพีเรนซ์ (Firenze System Model)⁹ ส่วนข้อมูลความคิดเห็นพนักงานและคนงานในศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางที่มีต่อคุณภาพชีวิตการทำงานภายในศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจร โดยมีลักษณะคำถามแบ่งออกเป็น 8 ด้าน ตามหลักปัจจัยชีวิตคุณภาพชีวิตการทำงานของ Walton¹⁰

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ซึ่งแบบสอบถามจะได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ทั้งด้านความเหมาะสมของเนื้อหา ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยใช้เทคนิคการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC)¹¹ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)¹² เพื่อวัดความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ที่มีลักษณะงานที่ใกล้เคียงกัน คือโรงกำจัดขยะองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง¹³

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามมาจำแนกข้อมูลเป็นกลุ่มตามประเด็นการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผลของความคิดเห็นพิจารณาจากค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์กำหนดรูปแบบของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)¹⁴ เป็นระดับการประเมิน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. กระบวนการจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร

จากข้อมูลศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง¹⁵ ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจร องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง มีระบบการทำงานกล่าวคือ ปริมาณขยะมูลฝอยที่เข้ามาดำเนินการจัดการภายในศูนย์ฯ จะนำมาจำแนกด้วยเครื่องจักรและระบบการ

⁸ วิฑูรย์ สิมะโชติ และวีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์. เรื่องเดียวกัน. หน้า 73-74.

⁹ Firenze อังโน เฉลิมชัย ชัยกิตติภรณ์. *ปรัชญาและแนวคิดเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน*, ใน เอกสารการสอนชุดวิชาหลักความปลอดภัยในการทำงาน หน่วยที่ 1-8. (พิมพ์ครั้งที่ 12). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2549). หน้า 22.

¹⁰ Walton อังโน กาญจนา แดงมาดี. *ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการตำรวจ* สังกัดโรงเรียนนายร้อยตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะศิลปศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม. 2545. หน้า 75.

¹¹ นิคม ถนอมเสียง. *การวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรม STATA*. ภาควิชาชีวสถิติและ ประชากรศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2550.

¹² Carmines and Zeller. *Reliability and Validity Assessment*. California, Sage Publication. 1979.

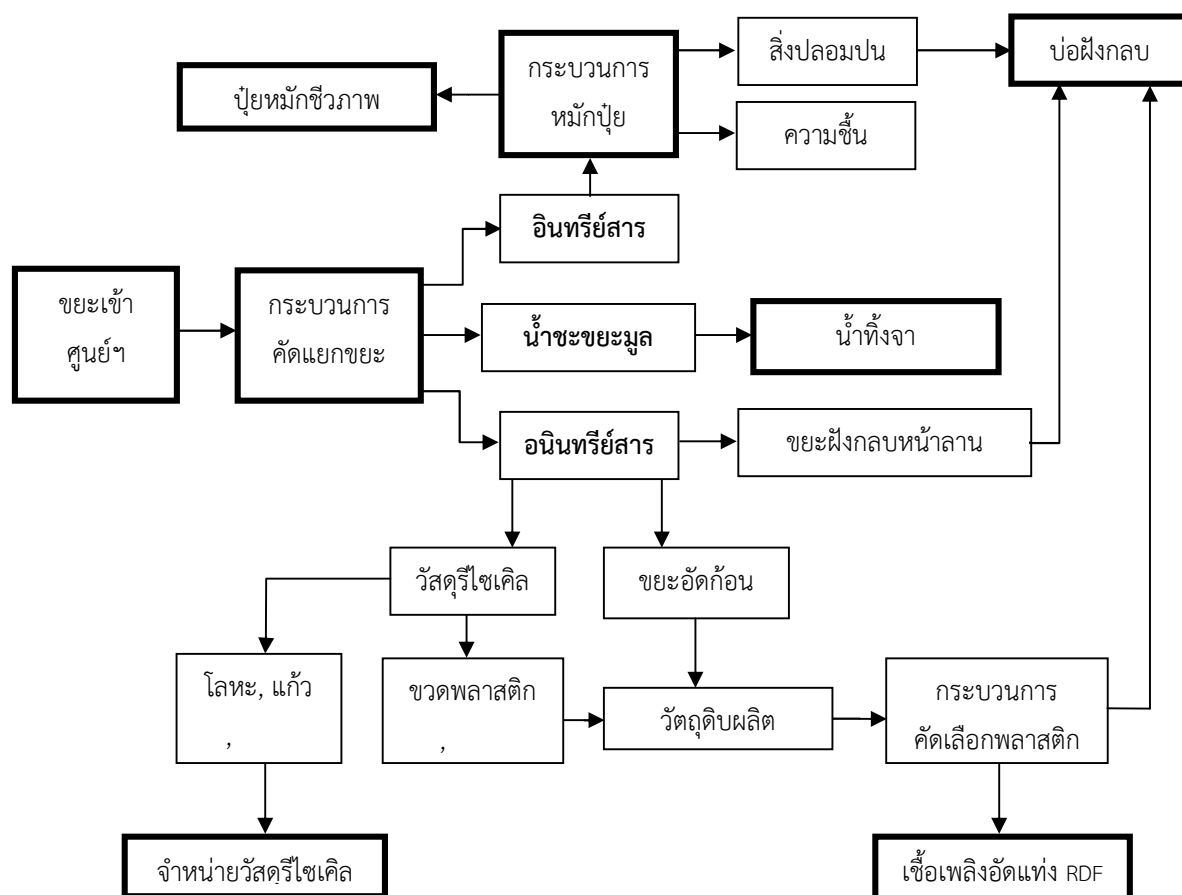
¹³ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองมาย. *อบรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะต้นทางในชุมชน*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.muangmai.go.th/web/>. [30 พฤษภาคม 2560].

¹⁴ นลินี ญ นคร. *เครื่องมือการวิจัย ในเอกสารชุดฝึกอบรมการเรียนรู้การทำวิจัยด้วยตนเอง*. นนทบุรี: สถาบันวิจัยและพัฒนา. 2546.

¹⁵ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง. *ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง*. 2559. หน้า 4.

จัดการเพื่อแยกขยะออกเป็น 3 ประเภทคือ ขยะอินทรีย์ ขยะอนินทรีย์ และน้ำชะขยะมูลฝอย ผลผลิตจากการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยตามกระบวนการประกอบด้วย วัสดุรีไซเคิล, เชื้อเพลิงอัดแท่ง RDF, ปุ๋ยหมักชีวภาพ, ขยะฝังกลบ และน้ำทิ้งจากกระบวนการ รายละเอียดแสดงดังแผนภูมิภาพ ดังนี้

แผนภูมิแสดงการจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร

2. ปัจจัยชี้วัดคุณภาพชีวิตการทำงาน

ปัจจัยชี้วัดคุณภาพชีวิตการทำงานของ Walton¹⁶ มี 8 ประการ ดังนี้

1. ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม (Adequate and Fair Compensation) คือ รายได้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งทางสังคมและพนักงาน สามารถเปรียบเทียบและสอดคล้องกับงานอื่น ๆ
2. สภาพการทำงานที่มีความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ (Safe and Healthy Working Condition) คือ สภาพการทำงานที่มีความปลอดภัยต่อร่างกาย ชั่วโมงการทำงานเป็นไปตามหมายเหตุและหลักเกณฑ์

¹⁶ Walton อังโน กาญจนนา แดงมาตี, หน้า 75.

3.โอกาสในการพัฒนาสมรรถภาพของบุคคล (Development of Human Capacities) คือ งานที่สามารถใช้ทักษะได้อย่างกว้างขวาง อำนาจและควบคุมตนเองมีข้อมูลเพียงพอ

4. ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน (Growth and Security) คือ งานที่สนับสนุนให้เกิดความก้าวหน้า โดยการใช้ความสามารถเปิดโอกาสให้ใช้ทักษะใหม่ ๆ

5. การบูรณาการทางสังคม (Social Integration) คือ ลักษณะของความสัมพันธ์ในกลุ่มผู้ร่วมงาน ผู้บังคับบัญชาและการติดต่อสื่อสารภายในกลุ่ม

6. ประชาธิปไตยในองค์กร (Constitutionalism) คือ พนักงานที่มีสิทธิส่วนบุคคล สามารถพูดและแสดงออกได้อย่างเสรีภาพ โดยไม่ต้องเกรงกลัวต่อการกลั่นแกล้งจากฝ่ายบริหาร มีการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันและมีกระบวนการร้องทุกข์และกล่าวโทษ

7. ความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว (The Total Life Space) คือ หน่วยงานยินยอมให้สมาชิกมีบทบาทในชีวิตด้านอื่น ๆ มีหลักเกณฑ์การทำงานล่วงเวลา มีการพักผ่อนหย่อนใจ

8. ลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม (Social Relevance) คือ ความรู้สึกรู้ว่างานและองค์กรมีความรับผิดชอบต่อสังคม ความภูมิใจในงานและองค์กรของตน

3. หลักคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ

ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติเบื้องต้น (เพื่อให้ตนเอง คนรอบข้าง ตลอดจนสังคมมีความสุข) ไว้ดังนี้

1. หลักคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัย¹⁷

- 1.1. การเป็นผู้ที่มีความเมตตากรุณา
- 1.2. การเป็นผู้ใฝ่สัตย์ธรรม ยึดมั่นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ยินดีรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 1.3. การเป็นผู้ใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหา
- 1.4. การเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต
- 1.5. การเป็นผู้มีวิริยะอุตสาหะ
- 1.6. การเป็นผู้มีความอดทน (ขันติ)
- 1.7. การเป็นผู้มีหิริ — โอตตปปะ คือมีความเกรงกลัวและละอายต่อบาป
- 1.8. การเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อ
- 1.9. การเป็นผู้มีระเบียบวินัย
- 1.10. การเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์และการรักษาความสามัคคี
- 1.11. การมีเพื่อนที่ดีหรือกัลยาณมิตร เพื่อนที่ดีจะนำพาเราไปสู่ความสำเร็จ
- 1.12. การเป็นผู้ไม่ประมาท

¹⁷ ชมรมอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มสธ. คุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพอาชีวอนามัย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.safety-stou.com/UserFiles/File/54111%20s%20unit%201.pdf>. [29 มิถุนายน 2560].

4. หลักจริยธรรมของทุกอาชีพ¹⁸

4.1 ขยันหมั่นเพียร: ต้องสู้งานชนิดหนักเอาเบาสู้ มีความมุมานะ อดทน อดกลั้นทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถของตนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย

4.2 ซื่อสัตย์สุจริต: ซื่อตรงและจริงใจในการประกอบอาชีพจริงใจต่ออุดมการณ์ของตน ความซื่อสัตย์ต้องฝึกฝนให้เกิดขึ้นในตน รู้ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และเข้าใจตนเองอย่างชัดเจนถึงการไม่ควรทุจริต ไม่ซื่อสัตย์ต่อการทำงานและดำรงชีวิต

4.3 ตรงต่อเวลา: ต้องเคารพต่อเวลา รักษาเวลานัดหมายไว้อย่างเที่ยงตรง เข้าทำงานและเลิกงานตามกำหนดเวลา ไม่เป็นคนมาทำงานสาย บ่ายเบี่ยงหลีกเลี่ยงหน้าที่จนทำให้เสียเวลา

4.4 ความเมตตากรุณา: เข้าใจและเห็นใจผู้อื่น ที่อยู่ร่วมกัน ในสังคม

4.5 ความรับผิดชอบ: ความสำนึกในหน้าที่ซึ่งตนต้องปฏิบัติให้ดีและสมบูรณ์ ระวังไม่ให้เกิดความเสียหายทั้งส่วนตนและส่วนรวม

ซึ่งบุคลากรที่มีคุณภาพ จะต้องมีความรู้ควบคู่กับคุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ หากนำหลักดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการทำงานก็ถือว่าเป็นการส่งเสริมเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ และนำพาให้มีความสุขในชีวิตการทำงาน ยิ่งทุกคนในองค์กรยึดมั่นตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพของตนเองก็จะทำให้องค์กรเกิดความน่าเชื่อถือ มีภาพลักษณ์ที่ดี¹⁹

ผลการดำเนินวิจัย

จากผลการสำรวจความคิดเห็นที่ได้ สามารถนำมาอภิปรายผลเพื่อศึกษาการจัดการอาชีวอนามัยความปลอดภัยในการทำงาน ดังนี้

1. การจัดการอาชีวอนามัยความปลอดภัยในศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง บัณฑิตทั้ง 4 ด้าน จากผลที่ได้พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นการได้รับการจัดการอาชีวอนามัยความปลอดภัย ทั้ง 4 ด้านในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.08 ± 0.60 โดยด้านที่ได้รับความพึงพอใจสูงสุดได้แก่ด้านที่ 1 สภาพแวดล้อม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับสูง (3.73 ± 0.69) รองลงมาได้แก่ด้านที่ 4 การตรวจติดตามและรักษา ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับสูง (3.55 ± 0.63) โดยเห็นว่า ทางองค์กรมีการป้องกันอัคคีภัย มีการดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่ให้ถูกสุขลักษณะ มีการตรวจสภาพของโรงงานสม่ำเสมอ และพนักงานได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี แต่ในขณะเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ด้านที่ 3 การควบคุม อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.63 ± 0.47 ซึ่งการจัดการอาชีวอนามัยความปลอดภัยในองค์กรที่ควรได้รับการพัฒนาและสนับสนุนในองค์กร โดยปรับปรุง 2 ด้าน คือ ด้านที่ 2 การจัดตั้งองค์กรเพื่อความปลอดภัยและด้าน ที่ 3 การควบคุม

2. ด้านคุณภาพชีวิตในการทำงานที่จำแนกออกเป็น 8 ด้าน พบว่าผลที่ได้ จากผลที่ได้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพอใจในคุณภาพชีวิตในการทำงานทั้ง 8 ด้านในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.84 ± 0.74 โดยด้านที่ได้รับความพึงพอใจสูงสุดได้แก่ด้านที่ 5 การบูรณาการทางสังคมหรือทำงานร่วมกัน ที่มีระดับ

¹⁸ นเรศ เชื้อสุวรรณและชลาชัย หาญเจนลักษณ์. จริยธรรมองค์กรและจรรยาบรรณวิชาชีพ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.sut.ac.th/im/data/coop0704.pdf>. [29 มิถุนายน 2560].

¹⁹ สุทธิศักดิ์ เฟิงสูง. จรรยาบรรณวิชาชีพ VS วิชาชีพเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.npc-se.co.th/npc_date/npc_previews.asp?id_head=6&id_sub=1&id=18. [29 มิถุนายน 2560].

ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.08 ± 0.67 รองลงมาได้แก่ด้านที่ 4 ความก้าวหน้ามั่นคงในการทำงาน การบูรณาการทางสังคมหรือทำงานร่วมกันความมั่นคงของหน่วยงาน ที่ได้รับระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.02 ± 0.73 โดยคุณภาพชีวิตที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับทั้ง 8 ด้านนั้น ได้แก่ ด้านที่ 7 สิทธิของพนักงาน มีสิทธิส่วนบุคคล มีความเสมอภาค มีการให้สิทธิในการรักษาพยาบาล เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน ซึ่งระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.55 ± 0.71

สรุปผล

ตามผลการศึกษาทำให้ทราบถึงการจัดการอาชีวอนามัยความปลอดภัยในองค์กร ทำให้เกิดแนวทางการจัดการ และทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของพนักงานในศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร ที่สอดคล้องกับงานของเฉลิมชัย ชัยกิตติภรณ์ (2549)²⁰ วันเฉลิม พลอินทร์ (2549)²¹ และกาญจนา นาถะพินธุ และคณะ (2546)²² ที่มีการสนับสนุนการจัดการอาชีวอนามัยความปลอดภัยในองค์กร ทั้งการปรับปรุงสถานที่ การอบรมให้ความรู้ในการป้องกันอันตรายในการทำงานและการส่งเสริมสุขภาพ เมื่อนำมาประยุกต์กับงานของ วิฑูรย์ สิมะโชคดีและวีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์(2542)²³ คือหลักจัตุรัสความปลอดภัย (Safety Square) เพื่อตอบสนองพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ.2554²⁴ ที่ระบุตาม มาตรา 6 ให้นายจ้างมีหน้าที่จัดและดูแลสถานประกอบกิจการและลูกจ้างให้มีสภาพการทำงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานของลูกจ้างมิให้ลูกจ้างได้รับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ และสุขภาพอนามัยให้ลูกจ้างมีหน้าที่ให้ความร่วมมือกับนายจ้างในการดำเนินการและส่งเสริมด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ลูกจ้างและสถานประกอบกิจการ อาจจะมีการรณรงค์ผ่านทางการจัดการประกวดภาพโปสเตอร์ คำขวัญ หรือมีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับความปลอดภัย การจัดตั้งองค์กรเพื่อความปลอดภัย ทำให้พนักงานมีคุณภาพชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างไม่ได้แสดงวิธีที่ไม่ได้รับการอาชีวอนามัยความปลอดภัยในการทำงาน แต่ยังสามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้เนื่องจากเป็นเรื่องของการบริหารจัดการอาชีวอนามัยความปลอดภัยภายในองค์กร อาจเป็นข้อจำกัดด้านจำนวนบุคลากรและงบประมาณในการ

²⁰ เฉลิมชัย ชัยกิตติภรณ์. ปรัชญาและแนวคิดเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน,” ในเอกสารการสอนชุดวิชาหลักความปลอดภัยในการทำงาน หน่วยที่ 1-8. พิมพ์ครั้งที่12.(นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช). 2549. หน้า 22.

²¹ วันเฉลิม พลอินทร์. การสนับสนุนเรื่องความปลอดภัยและอนามัยในการทำงานขององค์กร พฤติกรรมความปลอดภัยและคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน บริษัทปูนซิเมนต์ไทย หุ่นสูง จำกัด. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การภาควิชามนุษยศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ). 2549.

²² กาญจนา นาถะพินธุ และคณะ. การศึกษาและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้และการแก้ปัญหาด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงานอุตสาหกรรมในครัวเรือนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารวิจัย มข, 8 (2) 2546. หน้า 32-40.

²³ วิฑูรย์ สิมะโชคดีและวีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์. วิศวกรรมและการบริหารความปลอดภัยในโรงงาน. พิมพ์ครั้งที่ 12. (กรุงเทพมหานคร : โครงการสนับสนุนเทคนิคอุตสาหกรรมสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น), 2542). หน้า 73-74

²⁴ กระทรวงแรงงาน. พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : www.labour.go.th/th/doc/law/safety-explanation-2554.pdf, [24 พฤศจิกายน 2559].

พัฒนาการจัดการอาชีวอนามัยความปลอดภัย ส่วนด้านความพึงพอใจของพนักงานของคุณภาพชีวิตในด้านต่างๆอยู่ในระดับดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานของกาญจนา แดงมาตี²⁵ ในปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของการทำงาน และปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมของการประกอบอาชีพ²⁶ ทำให้พนักงานในองค์กรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีความพึงพอใจยิ่งขึ้นไป ซึ่งด้านจากข้อคิดเห็นดังกล่าวนี้ จะเป็นผลเพื่อที่จะนำไปสู่การเสนอให้องค์กรจัดการสนับสนุนด้านนโยบายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการอาชีวอนามัยความปลอดภัยในการทำงาน เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพแรงงานและการยกระดับคุณภาพชีวิตของแรงงานต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. สถานการณ์มลพิษประเทศไทย ปี 2559. [ออนไลน์].

แหล่งที่มา : <http://www.pcd.go.th/Public/News/GetNews.cfm?task=lt2009&id=17560> [13 กุมภาพันธ์ 2560].

กาญจนา แดงมาตี. ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการตำรวจ สังกัดโรงเรียนนายร้อยตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะศิลปศาสตร์ : สถาบันราชภัฏนครปฐม. 2545.

กาญจนา นาถะพินธุ และคณะ. การศึกษาและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้และการแก้ปัญหาด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงานอุตสาหกรรมในครัวเรือนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารวิจัย มข, 8 (2) 2546. หน้า 32-40.

เฉลิมชัย ชัยกิตติภรณ์. ปรัชญาและแนวคิดเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน,” ในเอกสารการสอนชุดวิชาหลักความปลอดภัยในการทำงาน หน่วยที่ 1-8. พิมพ์ครั้งที่12. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2549.

ชมรมอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มสธ. คุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพอาชีวอนามัย. [ออนไลน์].

แหล่งที่มา : <http://www.safety-stou.com/UserFiles/File/54111%20s%20unit%201.pdf>. [29 มิถุนายน 2560].

นเรศ เชื้อสุวรรณ และชลาลัย หาญเจนลักษณ์. จริยธรรมองค์กรและจรรยาบรรณวิชาชีพ. [ออนไลน์].

แหล่งที่มา : <http://www.sut.ac.th/im/data/coop0704.pdf>. [29 มิถุนายน 2560].

นลินี ณ นคร. เครื่องมือการวิจัย ในเอกสารชุดฝึกอบรมการเรียนรู้การทำวิจัยด้วยตนเอง. นนทบุรี : สถาบันวิจัยและพัฒนา. 2546.

นิคม ถนอมเสียง. การวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรม STATA. ภาควิชาชีวสถิติและประชากรศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ : มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2550.

²⁵ กาญจนา แดงมาตี. ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการตำรวจ สังกัดโรงเรียนนายร้อยตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. (สาขาวิชาบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะศิลปศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม). 2545.

²⁶ นเรศ เชื้อสุวรรณ และชลาลัย หาญเจนลักษณ์. จริยธรรมองค์กรและจรรยาบรรณวิชาชีพ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.sut.ac.th/im/data/coop0704.pdf>. [29 มิถุนายน 2560].

- วันเฉลิม พลอินทร์. การสนับสนุนเรื่องความปลอดภัยและอนามัยในการทำงานขององค์การ
**พฤติกรรมความปลอดภัยและคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน บริษัทปูนซิเมนต์ไทย
 ทู่งสง จำกัด. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ
 ภาควิชามนุษยศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. 2549.**
- วิฑูรย์ สิมะโชคดีและวีรพงษ์ เณลิมจิระรัตน์. **วิศวกรรมและการบริหารความปลอดภัยในโรงงาน. พิมพ์ครั้งที่
 12. กรุงเทพมหานคร: : โครงการสนับสนุนเทคนิคอุตสาหกรรมสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-
 ญี่ปุ่น), 2542. หน้า 73-74.**
- สุทธิศักดิ์ เฟิงสลุ. **จรรยาบรรณวิชาชีพ VS วิชาชีพเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน. [ออนไลน์].
 แหล่งที่มา : [http://www.npc-
 se.co.th/npc_date/npc_previews.asp?id_head=6&id_sub=1&id=18](http://www.npc-se.co.th/npc_date/npc_previews.asp?id_head=6&id_sub=1&id=18). [29 มิถุนายน 2560].**
- สำนักงานกองทุนเงินทดแทน กระทรวงแรงงาน. ข้อมูลสถิติจำนวนผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอัน
 เนื่องมาจากการทำงานในปี พ.ศ. 2554 - 2558 , [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :
<http://www.sso.go.th/wpr/category.jsp?lang=th&cat=801> [4 กรกฎาคม 2559].
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง. **ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจรขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
 ลำปาง. 2559.**
- องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองมาย. **อบรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะต้นทางในชุมชน.
 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.muangmai.go.th/web/>. [30 พฤษภาคม 2560].**
- Carmines and Zeller. *Reliability and Validity Assessment*. California, Sage Publication. 1979.
- Howard Schuman and Stanley Presser. **The Open and Closed Question**. American Sociological.
 1979.
- John W. Best. **Research in Education**, Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, Inc, 1993.